

КОНДРАТИВ Іванна – викладач кафедри мовної та міжкультурної комунікації, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, Дрогобич, 82100, Україна (kondrativivannaddpu@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0314-9751>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4557.2018.42.151935>

МЕТАФОРА ЯК ЗАСІБ ОМОВЛЕННЯ ПОНЯТТЄВОГО АПАРАТУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

***Анотація.** У статті здійснено спробу аналізу й систематизації термінів та терміносполук міжкультурної комунікації, утворених способом вторинної номінації; показано шляхи взаємопроникнення та розширення семантичних полів від прямого значення слова до переносного; встановлено, що приклади метафоричного слововживання є стрижневими, навіть дискурсивними, оскільки становлять більшість і вирізняються високою частотою вживання.*

Доведено, що вторинні найменування у сфері термінології міжкультурної комунікації формують структурні зв'язки в її межах і в межах мовознавства як макросистеми та засвідчують факт вторинної номінації як дієвого способу виникнення термінологічних новотворів, засобу омовлення галузевого поняттєвого апарату, породження кількісних та якісних змін в окресленій терміносистемі.

***Ключові слова:** терміносполука, міжкультурна комунікація, вторинна номінація, семантичне поле, метафоричне слововживання, поняттєвий апарат.*

Постановка проблеми. Одним із прикладних аспектів мовознавчої науки є розробка й опрацювання терміносистем для кожної галузі знань. Особливо це актуально в часі зародження та бурхливого розвитку нових мовознавчих наук, адже жодна з них не постала одразу як готова система, з наявним, притаманним лише їй термінологічним та поняттєвим апаратом.

З такою ж проблемою зіткнулися і фахівці теорії та практики міжкультурної комунікації – молодій науки про мову, що спеціалізується на дослідженні проблем, пов'язаних з успішністю / неуспішністю міжкультурного спілкування.

Актуальність дослідження. Сьогодні, вважаємо, вже вичерпаною є дискусія стосовно наявності / відсутності предмета дослідження в науці міжкультурної комунікації, хоч розуміємо, що й дотепер «цей динамічний і актуальний напрям досліджень фактично не має власної термінології, а та невелика кількість термінів і термінологічних виразів, що сформувались у його межах, тяжіють до суміжних сфер гуманітарного знання» [2, 5]. Водночас спостерігаємо, як за останнє десятиліття в межах теорії міжкультурної комунікації

починають з'являтися терміни власне цього дослідницького напрямку, що не мають відповідників у жодній зі стикових наук.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Розвій кожної молодої науки суголосний з опрацюванням і систематизацією її терміносистеми. Теоретичні підвалини міжкультурної комунікації на пострадянському просторі заклали Т. Астафурова, Ф. Бацевич, Н. Грейдіна, Д. Гудков, П. Донець, І. Привалова, С. Тер-Мінасова та ін. Дослідженнями метафоричного слововживання у межах спеціалізованих терміносистем займалися С. Булик-Верхола, Н. Гимер, Н. Цісар та ін.

Обравши **об'єктом** дослідження «Словник термінів міжкультурної комунікації» Ф. Бацевича [2], основну увагу зосереджуємо на вторинних назвах спеціальних понять, що набули кількісних та якісних семантичних перетворень. Отже, **предметом дослідження** є терміни та терміносполуки, утворені шляхом метафоризації чи метонімізації загальноновживаних слів та ретермінологізації відомих понять інших терміносистем.

Мета статті – проаналізувати на екстралінгвальному та системному рівнях терміни міжкультурної комунікації, утворені засобами вторинної номінації.

Виклад основного матеріалу. Нагадаємо, що вторинна номінація – це переносне слововживання, що (як і художній засіб) є перенесенням за схожістю чи суміжністю, при якому два поняття, часто кардинально відмінні за походженням чи призначенням, ототожнюються на основі бодай однієї якості, зазвичай спільної для обох. Вторинна номінація ґрунтується на асоціативному характері людського мислення, що дає змогу проводити аналогії між різними поняттями.

Отже, у межах термінології міжкультурної комунікації виокремлюються метафоричні найменування, які дають прагматичну орієнтацію через різні асоціативні зв'язки. Номінативна база творення термінів способом вторинної номінації зумовила виникнення вторинних назв, що постали внаслідок асоціацій за подібністю або суміжністю і які можна згрупувати на підставі спільності певних сем.

Група термінів із семою простору. Наприклад, *поле лінгвокультурологічне*. Перший компонент цього терміна має такі значення: 1. безліса рівнина, рівний великий простір // Ділянка землі, що використовується під посіви. 2. Значна площа чи ділянка землі, спеціально відведена під що-небудь. // Спеціально відведена площадка, призначена для спортивних ігор, змагань, посадки літаків [4, 846]. Проте найбільш семантично близькими до вихідного слова є такі його значення: 3. Простір, у межах якого відбувається якась дія або який знаходиться у межах якоїсь дії. 4. *перен.* Можливість, умова для чого-небудь // Грунт, основа якоїсь діяльності. 5. *перен.* Поприще, сфера діяльності [4, 846]. Два останні значення подано під ремаркою «*перен.*». У багатьох терміносистемах спостерігаємо використання цих переносних значень, зокрема: *поле лінгвокультурологічне* – термін російського лінгвіста В. Воробйова – ієрархічна структура множини лінгвокультурем, об'єднаних спільним (інваріантним) смис-

лом, характерним для певної культурної сфери [2, 137]. Таким самим способом утворено більш відомий мовознавчий термін «*поле семантичне*».

Упродовж останніх десятиліть такої ж долі зажив іменник *простір*. Науковці й досі спостерігають тенденцію до його універсалізації. «Написати просто виховання, економіка, культура, наука, освіта, – слушно наголошує дослідник П. Селігей, – тепер чомусь уважають старомодним. Зовсім інша річ – *виховний простір, економічний простір, культурний простір, науковий простір, освітній простір*. Звучить солідно! Концептуально! Хоч би про що йшлося – з усього тепер можна зробити «простір»: *адміністративний простір, дослідницький простір, духовний простір, ідіоматичний простір, інвестиційний простір, концептуальний простір, ономастичний простір, пареміологічний простір, правовий простір, семантичний простір, символічний простір, слов'янський простір, і навіть часовий простір*» [10, 116].

Не дивно, що термінологія міжкультурної комунікації potwierджує таку ж тенденцію. Цілу низку спеціалізованих термінів галузі утворено на ґрунті ключового слова «простір», а саме: *простір когнітивний індивідуальний, простір когнітивний колективний, простір лінгвокультурний, простір ментальний етносу, простір семантичний груповий, простір семантичний суб'єктивний*. Тлумачний словник подає такі значення цього слова: 1. одна з основних форм існування матерії, яка характеризується протяжністю та обсягом. 2. Необмежена протяжність (в усіх вимірах, напрямках); тривимірна протяжність над землею. 3. Вільний, великий обшир; просторінь. // Площа чого-небудь на земній поверхні, територія. 4. *перен.* Відсутність будь-яких обмежень, перешкод у чомусь; воля [4, 989]. Щодо терміносполуки «простір лінгвокультурний», то в ній репрезентовано якраз переносне значення, яке не можна виміряти жодними параметричними уявленнями, бо воно є лише натяком, абстракцією первинного значення, до прикладу: простір лінгвокультурний – форма існування культури у свідомості її носіїв. П.л. співставний з ментальним (когнітивним) простором, оскільки формується сукупністю індивідуальних і колективних просторів усіх представників національної лінгвокультурної спільноти. Скажімо, український культурний простір, англійський культурний простір та ін. [2, 145]. Водночас варто відзначити й певну зміну стосовно первинного значення, адже спочатку, нагадаємо, це була «необмежена протяжність», а в новому значенні їй навіть надають певних географічних меж, як-от *український (англійський) культурний простір*.

До сказаного додамо, що метафора з компонентом *простір* свого часу «ще здавалася цікавою знахідкою, корисним синонімом для урізноманітнення викладу (пор.: *мовно-культурне середовище – мовно-культурний простір, соціальна сфера – соціальний простір, слов'янський світ – слов'янський простір*). Та оскільки *простором* аж надто зловживають, він уже встиг потрапити в обійму струхлявілих мовних штампів (так само, як раніше туди потрапили план і площа)» [10, 116–117]. А найімовірніша причина поширення цього

поняття, на думку П. Селігея, – «незборимий потяг деяких авторів до розмитості понять» [10, 117].

Ще одним цікавим прикладом вторинної номінації є терміносполука *porig інтерференційний*. Окрім основного значення «дерев'яний брус, закріплений на підлозі під дверима; нижня частина одвірка» [4, 881], у словнику подаються й інші, з елементами стилістичного маркування. Наприклад, у другому визначенні, поміщеному під маркером *перен.*, стверджується, що поріг також: «крайня межа чого-небудь» [4, 881]. Та найбільш точною, на наш погляд, є дефініція під маркером *спец.*, за якою це «найменша величина, кількість чого-небудь або мінімальна сила, що вможливує вияв певної ознаки або якості» [4, 881]. Як приклад – *абсолютний поріг відчуття* та *поріг чутності*. Отже, «поріг інтерференційний – критичне значення інтерференції, при якому можна констатувати зміни у матричній мові під впливом мови впроваджуваної. Двосторонній П.і. – необхідна умова виникнення білінгвізму (у вузькому значенні терміна)» [2, 139].

Серед низки спеціалізованих термінів міжкультурної комунікації особливе місце посідає термін *лакуна*, що позначає «відсутність лексичних еквівалентів у одній із мов, які вивчаються чи зіставляються (рідній чи іноземній). Л. пов'язані в основному з позначенням національних, історико-культурних реалій, «культурних предметів» [2, 97]. На базі цього терміна постала система семантично близьких одиниць: *лакуна етнографічна*, *лакуна комунікативна*, *лакуна інтракультурна* чи *ендоетнічна*, що у той чи той спосіб позначають відсутність рівнозначного лексичного відповідника у межах певної лінгвокультурної спільноти, хоч первинно латинське 'lakuna' було пов'язане з просторовими уявленнями й означало 'заглибина, западина'. Поряд із цим у словнику іншомовних слів перше значення стоїть під маркером *анат.* і означає порожнину, заглиблення між тканинами організму або його органами, а друге – під двома маркерами *лінгв.* та *літ.* із значенням 'пропуск у тексті'.

Значно розширений у семантичному аспекті термін *база*. Його тлумачення вирізняється наявністю не одного, а кількох переносних значень. Відповідно до першого, це – «основа, ґрунт, на яких виникає або розвивається те чи інше явище; сукупність умов, необхідних для існування чого-небудь» [4, 33], а за іншими, – «показники, характеристики, що беруться за основу, типовий варіант норми» [4, 33].

У «Словнику термінів міжкультурної комунікації» віднаходимо три терміносполуки з компонентом «база», та у кожній з них, як виявляється, присутня відмінна рефлексія на опорне слово: в одному випадку це «система», в інших же – «сукупність», порівн.: «база артикуляційна (лат. *articulare* – членоподібно вимовляю) – система звичних рухів і положень органів мовлення носіїв певної мови. Рухи і положення органів мовлення, характерні для вимови звуків конкретної ідіоетнічної мови» та «база лінгвокультурологічна – сукупність знань учасників комунікації щодо організації рідної мови й культури, а також уміння їх застосовувати в спілкуванні <...> у процесах міжкуль-

турної комунікації – це знання мови і культури етносу, з представниками якого відбувається спілкування» [2, 22–23].

До числа найважливіших термінів та термінологічних виразів, що у спеціальних дослідженнях ідентифікуються з теорією і практикою міжкультурної комунікації, належать такі, що пов'язані з проблемами успішності/неуспішності спілкування. Серед галузевих термінологічних одиниць виявляємо *канали, бар'єри, фільтри, пастки*, що набули якісно нових значень, ставши складниками терміносполук іншого семантичного поля.

Група термінів із семами способу, методу, засобу. У межах цього семантичного поля виникла така вторинна назва, як *бар'єр комунікативний*. У її основу покладено французьке слово *barriere*, що первинно означало «застава», «перепона»; це зумовило такі його тлумачення: «1. невисокі поручні, паркан, ґрати, огорожа. 2. перепона, перешкода, що встановлюється на біговій доріжці, арені цирку та ін.», а в переносному – «те, що перешкоджає здійсненню, розвитку чого-небудь» [4, 37]. Саме це значення взято за основу вищезгаданої терміносполуки. Сьогодні комунікативними бар'єрами називають «різноманітні труднощі, непорозуміння, які виникають у міжособистісному спілкуванні й визначаються лінгвістичними, когнітивними, соціальними, психологічними причинами. Б.к. може стати неповне володіння комунікативними і лінгвокультурними нормами спілкування, прийнятими в конкретній лінгвокультурній спільноті» [2, 23]. Подібними за семантикою і, зрештою, способом творення є терміносполуки *комунікативний шум*, що фактично відповідає *комунікативному бар'єру*, та *інформаційний шум*, котрий експлікується різними формами перекручень, деформувань та змін у каналах комунікації, що утруднює процес передавання чи сприйняття інформації.

Дещо протилежним за значенням є термін *канал комунікації*, порівн.: «канал – 1. наповнене водою штучне річище для судноплавного сполучення між водоймищами, зрошування ґрунтів, осушування боліт, відводу або стоку води» [4, 413]. У різноманітних терміносистемах віднаходимо приклади його метафоризації, де «канал» – також «спосіб поширення чи засіб для здійснення чого-небудь» [4, 413]. У теорії мовної комунікації такими каналами є звуковий, зоровий, тактильний, нюховий, смаковий, що корелюють з основними чуттєвими можливостями людини і є своєрідними «містками», що поєднують адресанта і адресата у процесі спілкування.

Якісно нового метафоричного значення в аспекті теорії міжкультурної комунікації набуває технічний термін «фільтр». У дефініції останнього зазначено, що це «прилад, пристрій або речовина для очищення рідини, газу тощо від непотрібних домішок» [4, 1323]. Разом із тим нині можемо почути про *комунікативні фільтри* – «певні соціальні, культурні, психологічні, технічні тощо обмеження на інформацію в комунікації» [2, 181], й до таких найчастіше належать різноманітні культурні табу, забобони, недовіра, цензура тощо.

Цікавою, на наш погляд, з огляду на її особливу репрезентацію у словнику є терміносполука *«пастка культурна»*. Уже той факт, що її взято в лап-

ки сигналізує не про пряме, а про переносне значення в межах терміносполуки. Сам термін позиціоновано як один із найважливіших у теорії міжкультурної комунікації; його пов'язують із невдачами, викликаними тим, що один зі співбесідників «неусвідомлено сприймає і оцінює комунікативну поведінку партнера крізь звичні категорії своєї рідної культури» [2, 131–132].

Помітного семантичного розширення зазнав і медичний термін «шок». Ним іменується «загальний тяжкий розлад життєво важливих функцій організму, спричинений порушенням нервової регуляції життєвих процесів; характеризується розладами гемодинаміки, дихання, обміну речовин» [4, 1402]. Проте частіше, зокрема й у розмовному мовленні, використовується його переносне значення – «стан пригніченості, розгубленості» [4, 1402]. Воно послугувало підґрунтям термінологічного виразу *шок комунікативний* – «усвідомлення несумісності в нормах і традиціях спілкування етносів, яке виникає в умовах безпосередньої міжкультурної комунікації і супроводжується неадекватною інтерпретацією або прямим відторгненням комунікативного явища представником гостьової національної лінгвокультурної спільноти з позицій власної комунікативної культури» [2, 187].

У терміносистемі міжкультурної комунікації спостерігаємо безліч інших прикладів такого «переназивання». За таким же принципом утворене одне з найважливіших понять галузі – *мовна картина світу* – «цілісне відбиття конкретною мовою всього того, що існує в людині й навколо неї» [2, 72], також відомі та близькі нашому сприйняттю *мовний дефіцит* як «брак» мовних засобів та *мовне кліше* як будь-яка готова мовленнєва формула.

Високим рівнем метафоричної образності вирізняються такі терміносполуки, як: *вітальність мови*, тобто її життєздатність, *пам'ять культурна*, *дух мови народний*, *агресія мовна*, *вірність мові*, *престиж мови*, *ім'я культури* та ін.

Підсумовуючи наведені приклади, стверджуємо, що в актах вторинної номінації найчастіше відбувається зміна семантичного поля загальноновживаних слів, які переходять до термінних семантичних полів, значно звужуючи при цьому свої синтагматичні властивості й знижуючи здатність до сполучення з багатьма компонентами мови. Аналогічних змін зазнають також терміни, які переходять з однієї терміносистеми в іншу. Причинами таких процесів у мові є: 1) зміна поняттєвого наповнення; 2) зміна сфери вживання; 3) зміна семантичної структури слова: і дефінітивного і сигніфікативного значення [11, 55]. Так, загальноновживане слово *поріг* входить до семантичного поля «просторові поняття» й на рівні синтагматики утворює словосполучення *дерев'яний поріг*, *високий поріг*, *родинний поріг* та ін. У терміносистемі міжкультурної комунікації це слово набуває іншого семантичного уточнення: *поріг інтерференційний*. Синтагматична конкретизація термінів вирізняється чіткістю, що зумовлює точне вживання тієї чи тієї термінологічної одиниці відповідно до контексту.

Взаємопереходи на рівні семантичних полів відбуваються й між різними терміносистемами. Так, вищезгаданий термін «фільтр» входить до семантичного поля «прилади, пристрої», а його перехід до терміносистеми міжкуль-

турної комунікації призводить до суттєвих змін притаманних йому синтагматичних властивостей. Приклади метафоричного слововживання, коли термін, змінюючи характер своєї спеціалізації, зазнає поширення в межах інших галузевих терміносистем, у мовознавчій науці називають ретермінологізацією. Натомість вторинна номінація є способом омовлення спеціальних понять шляхом розширення семантичних полів загальноновживаної лексики. Можемо потвердити, що приклади того чи того слововживання є стрижневими, ба, навіть дискурсотвірними, оскільки становлять більшість серед загальної кількості й вирізняються високою частотою вживання.

Отже, вторинні найменування формують структурні зв'язки в межах термінології міжкультурної комунікації та в межах мовознавства як макросистеми й засвідчують вторинну номінацію як один із найбільш дієвих способів виникнення термінів, що є засобом омовлення галузевого поняттєвого апарату, а відтак і джерелом кількісних та якісних змін у окресленій терміносистемі.

Література

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф.С. Бацевич. – К. : ВЦ «Академія», 2004. – 342 с.
2. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф.С. Бацевич. – К. : Довіра. Словники України, 2007. – 205 с.
3. Булик-Верхола С.З. Вторинна номінація як спосіб творення музичних термінів в українській мові / С.З. Булик-Верхола // Вісник Нац. ун-ту «Львівська Політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – Львів, 2008. – № 620. – С. 62–65.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / за ред. В.Т. Бусел. – Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2002. – 1728 с.
5. Донец П.Н. К вопросу об исследовательской единице межкультурной коммуникации / П.Н. Донец // Вопросы языкознания. – 2004. – № 6. – С. 96.
6. Донец П.Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации : монографія / П.Н. Донец. – Харьков : Штрих, 2001. – 386 с.
7. Гимер Н. Вторинна номінація як спосіб творення нових фахових назв у лексичі косметики та косметології / Н. Гимер // Проблеми української термінології : зб. наук. праць. – Львів, 2012. – С. 101–103.
8. Кондратів І. Явище вторинної номінації у терміносистемі міжкультурної комунікації / І. Кондратів // Наукові записки Інституту іноземних мов : зб. наук. праць. – Дрогобич : Вид. відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2016. – Вип. 12. – С. 39–46.
9. Панько Т., Кочан І., Мацюк Г. Українське термінознавство. – Львів : Світ, 1994. – 216 с.
10. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю : монографія / П. Селігей ; НАН України. Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні. – Вид. друге. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2018. – 627 с.
11. Цісар Н. Системотворчий потенціал вторинних медичних найменувань / Н. Цісар // Вісник Нац. ун-ту «Львівська Політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – Львів, 2010. – № 675. – С. 54–56.

References

1. Batsevych, F.S. (2004). *Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky [Basics of communicative linguistics]*. Kyiv: VTs «Akademiiia» [in Ukrainian].
2. Batsevych, F.S. (2007). *Slovnyk terminiv mizhkulturnoi komunikatsii [Glossary of terms of intercultural communication]*. Kyiv: Dovira. Slovnky Ukrainy [in Ukrainian].
3. Bulyk-Verkhola, S.Z. (2008). Vtorynna nominatsiia yak sposib tvorennia muzychnykh terminiv v ukrainskii movi [Secondary nomination as a way of creating musical terms in Ukrainian language]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska Politekhnikha». Seriiia «Problemy ukrainskoi terminolohii» – Herald of the National Lviv Polytechnic University. Series «Problems of Ukrainian terminology»*, 620, 62–65 [in Ukrainian].
4. Busel, V.T. (Ed.). (2002). *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language]*. Kyiv, Irpin: PTF «Perun» [in Ukrainian].
5. Donets, P.N. (2004). K voprosu ob issledovatelskoi edinitce mezhkulturnoi komunikatsii [To the problem of research of unit of intercultural communication]. *Voprosy iazykoznavniia – Issues of linguistics*, 6, 96 [in Russian].
6. Donets, P.N. (2001). *Osnovy obshchei teorii mezhkulturnoi komunikatsii [Basics of general theory of intercultural communication]*. Kharkov: Shtrikh [in Russian].
7. Hymer, N. (2012). Vtorynna nominatsiia yak sposib tvorennia novykh fakhovykh nazv u lekstyti kosmetyky ta kosmetolohii [Secondary nomination as a way of creating new professional titles in the vocabulary of cosmetics and cosmetology]. *Problemy ukrainskoi terminolohii – Problems of Ukrainian terminology* (pp. 101–103). Lviv [in Ukrainian].
8. Kondrativ, I. (2016). Yavyshe vtorynnoi nominatsii u terminosystemi mizhkulturnoi komunikatsii [The phenomenon of secondary nomination in the terminology system of intercultural communication]. *Naukovi zapysky Instytutu inozemnykh mov – Scientific notes of the Institute of Foreign Languages*, 12, 39–46. Drohobych: Vydavnychiy viddil DDPU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
9. Panko, T., Kochan, I., & Matsiuk, H. (1994). *Ukrainske terminoznavstvo [Ukrainian terminology]*. Lviv: Svit [in Ukrainian].
10. Selihei, P. (2018). Svitlo i tini naukovooho styliu [Light and shadows of scientific style] (2nd ed.). Kyiv: VD «Kyievo-Mohylianska akademiia» [in Ukrainian].
11. Tsisar, N. (2010). Systemotvorchyi potentsial vtorynnykh medychnykh naimenuvan [System-building potential of secondary medical names]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska Politekhnikha». Seriiia «Problemy ukrainskoi terminolohii» – Herald of the National Lviv Polytechnic University. Series «Problems of Ukrainian terminology»*, 675, 54–56. Lviv [in Ukrainian].

KONDRATIV Ivanna – Lecturer, Department of Language and Intercultural Communication, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24, Ivan Franko Str., Drohobych, 82100, Ukraine (kondrativivannaddpu@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0314-9751>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4557.2018.42.151935>

METAPHOR AS A MEANS OF VERBALIZATION OF CONCEPTUAL APPARATUS OF INTERCULTURAL COMMUNICATION

Abstract. *By choosing the object of research of the given article the Dictionary of terms of intercultural communication of F. Bacevych the central concern has been focused on the secondary names of special concepts, which have acquired new quantitative and qualitative changes in the semantic aspect. The terms and term combinations formed by metaphorization or metonymization of commonly used words and re-terminology of known concepts of other terminology systems have been chosen as the subject of the research. In view of this, the goal is to analyze the terms of intercultural communication at extra-linguistic and systemic levels formed by means of secondary nomination.*

The syntagmatic specification of terms is distinguished by clarity that determines the exact use of this or that terminological unit in accordance with the context, the new concepts or realities appear on the basis of such syntagmatic refinements, and, accordingly, new nominative units.

Mutual transitions within semantic fields occur between different terminological systems. Thus, among a number of specialized terms we find: communicative barrier, interference threshold, cognitive individual space, linguocultural field, communicative noise, communicative filter, as well as language vitality, that is, its vital capacity, cultural memory, national spirit of language, language aggression, fidelity to language, prestige of language, name of culture and other and it has been established that their transition to the terminology system of intercultural communication led to significant changes of syntagmatic properties inherent to them.

It has been determined that examples of metaphorical word-use are pivotal, even discourse-forming, since they constitute a specific weight of the total number and are characterized by high frequency of use.

It has been proved that secondary names among the terminology of intercultural communication form structural relations within its boundaries and within linguistics as macro-systems in general and certify the fact of existence of a secondary nomination as one of the most effective ways of occurrence of terminological innovations, which is the fact of verbalization of the branch conceptual apparatus and the source of the origination of quantitative and qualitative changes in the outlined terminology system.

Key words: *term combination, intercultural communication, secondary nomination, metaphorization, metonymization, re-terminology, verbalization, semantic field, metaphorical use, conceptual apparatus.*

Стаття надійшла до редакції 22.11.2018 р.